

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН БАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

С о ф и я
21 март 1984

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	5
III. ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Николай Люцканов	5
IV. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РОЛИТЕ	11
V. ИЗКАЗВАНИЯ	
Асен Шопов	12
Асен Миланов	13
Юлиан Вучков	13
Виолета Бахчеванова	15
Стефан Данаилов	16
Николина Лекова	16
Рачко Ябанджиев	16
Велко Кънев	17
Дико Фучеджиев	17
Николай Люцканов	18
Дико Фучеджиев	18
Стефан Данаилов	19
Асен Шопов	19
Николина Лекова	20
VI. ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	20
VII. РЕШЕНИЕ	21

VIII. ИЗКАЗВАНИЯ

	Юлиан Вучков	22
	Антония Каракостова	25
	Георги Гайтаников	28
	Крум Табаков	29
	Николай Люцканов	29
	Рачко Ябанджиев	30
	Николай Николаев	30
	Виолета Гиндева	31
	Стефан Данаилов	32
	Велко Кънев	33
	Асен Шопов	34
	Дико Фучеджиев	37
	Асен Миланов	38
	Дико Фучеджиев	38
IX.	ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
	Стефан Данаилов	39
	Николай Люцканов	39
X.	ЗАКРИВАНЕ	
	Дико Фучеджиев	39

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Пелин Пелинов

Антония Каракостова

Николай Люцканов

Константин Илиев

Асен Шопов

Стефан Данаилов

Велко Кънев

Николина Лекова

Иванка Димитрова

Виолета Бахчеванова

Асен Миланов

Рачко Ябанджиев

Виолета Гиндева

Сава Хашъмов

Крум Табаков

Кирил Неделчев

Юлиан Вучков

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

Проведен на 21 март 1984

в театъра

Начало: 16.35

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: СТЕФАН ДАНАИЛОВ

Другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет, което ще протече при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане на "От ума си тегли" и предложение за разпределение.
2. Разни.

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Пиесата "От ума си тегли" е много позната и са се наложили типажите, интерпретирането на проблемите в нея. Затова ще споделя към какво ще са насочени усилията ми, за да знае Художественият съвет в каква насока са тези усилия. Безсмислено е да се възстанови това, което е правено, няма смисъл в това и да се повтаря правеното от Масалитинов или това, което видяхме

от "Малий театр" също е безсмислено. А и никой няма да дойде да го гледа.

Грибоедов ми е познат, но след като се замислих и задълбочих видях, че е толкова сложно и трудно да го разбереш и да му намериш сценическия адекват, че трябва да призная на места съм несигурен и тепърва ще се търси с актьорите и ще се види дали ще даде резултат това, което искам да направя.

Въпросите, които се изправиха пред мен, са тринадесет. От тях ще споделя три, да се изкажете по тях и във връзка с това да предложа разпределение, което да съответствува на мислите, които ще споделим.

Първо, идейната сфера, в която искам да разреша постановката. Разучих голяма част от съветските постановки. Разучих и това, което е правено тук от Масалитинов. Спомних си постановката на То~~л~~стоногов преди двадесет години в Ленинград. Разучих почти в детайли постановката и на Мейерхол в 1927 година. Долу горе идейните направления, в които се движат тези постановки, са комедия за простацината, ако може най-общо да се каже или комедия на московските нрави. След това на първо място са изваждали паразитизма, разрухата, моралната изостаналост от Европа, деградацията. То~~л~~стоногов е искал да извлече темата за трагическата обреченост на умния човек в условията на руската действителност от XIX век и въобще трагическата обреченост на човека. Вероятно могат да се извлекат и още много идеи и идейни акценти.

След размисли считам, че най-интересно е да възплътя темата за крушението на идеализма при една извисена духовна натура, каквато е Чацкий. Оттук нататък следват твърде много задачи и въпросителни, за да има отношение от какво трябва да

претърпи крушение този идеализъм, какво разочарова Чацкий, дали това да бъде грубостта на московските нрави или една стабилност на един ретрограден живот – редица проблеми, които трябва да се разрешават. Но по всяка вероятност Чацкий трябва да се сблъска с нещо, което да разруши неговото волтерянство, както казва Фамосов, неговия идеализъм, неговото духовно извисяване и в крайна сметка да го превърне в оня човек, който всяка епоха ражда, този, който една истина, който се извисява и който търпи крах, който винаги губи, защото наистина Чацкий не печели нищо. В крайна сметка Чацкий се завръща от Европа заради три неща: заради голямата си любов към София, заради носталгията си по Русия – той казва, че димът тук е по-сладък отвсякъде другаде, връща се и заради приятелството, което има с Платон Михайлович и с другите.

Мисля, че не е възможно само да се говори за крушението на идеализма без да се бръкне в нрави и разложение – става дума за доминираща сфера, за акцент, който да се извади. Това е първият въпрос. Вторият въпрос е за това, че една такава идея ми дава възможност да избягна битовизма, да избягна подробностите на живота в началото на XIX век, това да не бъде сковаващ момент, да избягна и една традиционна характеристика на тогавашното общество и да съсредоточа вниманието си върху стълкновение на духовности – например Фамосов – Чацкий, Молчалин – Чацкий, София – Чацкий и т. н.

Струва ми се, че обществото, с което се среща Чацкий, не е разложено, а доволно от себе си общество, стабилно в своя организиран духовен живот. Това е една съвременна идея.

Вторият въпрос е за жанра. Оригиналеното заглавие е "Горе уму". Христо Радевски го преведе "Горко на умния" – но не е на умния, а на ума. Трудно е да се намери точния превод. Но в

подзаглавието пише, че е комедия от Грибоедов. Но тук нещо не мога да видя и не се смея на тази комедия. Смехът, който помня от постановката на Тойстоногов, беше от съвсем друго качество. Когато Чацкий се изправяше пред публиката и произнасяше реплики се смееха на асоциативността на репликите или замълчаваха много красноречиво. Това не беше нито комедия на московските нрави, нито комедия на положението – това, че Молдайтрябваше да се измъкне от спалнята на София за съвременника не е толкова смешно или това, че Скалозуб е тъп, а мен не ми се иска да видя тъп, а нещо друго.

Струва ми се, че комедия така, както можем да очакваме, както пише под едно заглавие, не бих могъл да извадя, още повече, че Чацкий претърпява болезнено крушение и накрая казва, че ще тръгне по света, за да намери лек за болния си дух.

Владимир Каракашев ме среща и ми казва: къде ще изведеш Чацкий, къде ще тръгне? Трябва да го изведеш на барикадите.

Мисля, че чак на барикадите не трябва да го изведе, макар че Грибоедов е арестуван и подведен под отговорност, но не знам дали това може да се направи. Във всеки случай нещата започват от нещо по-леко, започват с един комедиен привкус, за да стигнат до едно драматическо стълкновение, до нещо, което прави изводите за живота тогава, а и за някои моменти в нашия живот не съвсем комедийни.

Усещането ми е, че работата не е толкова комедийна, а само започва комедийно и отива към нещо друго, което е много по-сложно. В този смисъл някакво посягане към жанра по всяка вероятност има. Каква е тази комедийност, която довежда до истинско крушение, до милион терзания на човека, той почти пошу-

рява на бала, когато го смятат за луд. Не виждам нищо комедиенно, освен ако това не е някакъв вид смях.

Третият въпрос е безкрайно сложен и противоречив и рискован – какво значи съвременен прочит на тази комедия, издадена за първи път през 1834 година – няколко години след жестоката смърт на Грибоедов, убит в посолството в Техеран. Преди всичко съвременност на формата. В Малий театър видяхте, че това е един московски дом, подробно нарисован. Мейерхолд е показвал девет стаи, като е искал да охарактеризира напълно московския живот с неговото богатство и разложение. Но той се е провалил напълно.

Ако не отивам към едно такова подробно рисуване на един московски дом то е защото нищо няма да се спечели от това, а да се отиде към декор, в който както сега в света шестува моментът на метафоричността и в този декор да съществува поне такъв малък момент.

Мисля, че втори момент при прочитането на тази комедия е динамизиране на сценическия разказ. От "Лизистрата" отпаднаха много моменти, защото те се отнасят за тогавашна Атина – за улица, за лице и т. н. В "От ума си тегли" има много такива неща, при които действието и смисълът се отнасят за познати тогава на хората лица, улици, магазини и т. н. Те сега предизвикват у нас недоумение. Също и разместване на някои сцени с цел да се динамизират нещата.

Ако е възможно едно минимално приближаване на костюма към наше време, едно универсализиране на проблема, че Фамосов да не е точно в 1825 година, а едно продължително явление. Бих посочил и една по-активна и динамична актьорска интерпретация на базата в промяна на някои решения на образите. Ще посоча ня-

колко отправни точки как ми се струва, че е възможно да стане това.

Мисля, че Фамусов не е тъпак, че той не защитава тогава съществуващото защото е ограничен и глупак. Не, защото е умен, хитър и прозорлив до цинизъм човек. Когато говори, че "нашите дядовци правеха това, а вие сте това..." той прекрасно знае, че вече не може като дядовците, но не може и като Чацкий и затова прави един умен хитър баланс, познавайки механизмите на едно общество. Това е един малък нюанс на едно по-друго трактуване на Фамосов.

Да вземем и София – цялата руска критика от това време, а и Малий театър я интерпретира почти като една евгенийонегинувска Татяна. Едва ли това сега е приемливо – да стоят цяла нощ с Молчалин и той да ѝ държи ръката безмълвно и да се гледат. София трябва да се приближи към светоусещането на съвременната младеж.

Чацкий е игран повече от лъскачите на един театър. Това стоногов се е постарал да направи Юрский един характерно комедиен актьор с криви крака и голям нос. Не мисля, че проблемът е в това как изглежда артистът – дали е красив или грозен и характерен. Въпросът е да се съдържа в него възможността за духовно извисяване, да внуши духовната личност.

Да вземем Молчалин и Скалозуб – Молчалин е охарактеризиран като момче-паж, слуга. Има всички основания в материала да се помисли, че Молчалин е един от най-съвременните образи. Това е човекът, който съдържа в себе си една голяма потенциална енергия, умен и способен е, но няма база, на която да стъпи. Той мрази Фамосов и фамосовщината, но няма друг изход и затова засега е примирен. Но ако той се издигне обществото ще види и

ще чуе за него. Не става дума за нищожество, а за един сложен и скрит вътре в себе си човек.

Така ни се струва и Сколозуб – темата да бъде един вонене простак и да се осмее военщината е правена много пъти. Той е кандидат за женитба със София. На много места се подчертава, че е млад, а просперира и ще става генерал. Значи той не за простацината ще става генерал, а за нещо друго.

Опитът да се използва заложеното в текста и както си позволи Тодестоногов да обърне някои неща към публиката, да ги приближи, така ми се струва, че театърът чрез артистите, които ще предложи, с моя помощ, да се направят усилия да се изгребе това, което е заложено и да се направи опит за един по-съвременен прочит.

Искам да декларирам, че не зная какъв ще бъде резултатът, но трябва да се опита,

Предлагам следното разпределение на ролите:

ФАМИСОВ	– Георги Черкелов
ЧАЦКИ	– Стефан Данаилов
МОЛЧАЛИН	– Емил Джамджиев
СКОЛОЗУБ	– Мариус Донкин
РЕПЕТИЛОВ	– Сава Хашъмов и Михаил Петров
СОФИЯ	– Красимира Петрова
ЛИЗА	– Добринка Станкова и Елена Виденова
НАТАЛИЯ	– Ванча Дойчева
ПЛАТОН МИХАЙЛОВИЧ	– Константин Цанев
СТАРАТА ХЛЕСТОВА	– Маргарита Дупаринова
ГРАФИНЯ ХРЮМИНА	– баба – Виола Николаева
ГРАФИНА ХРЮМИНА	– внучка – Милена Атанасова
КНЯГИНЯ ТУГОУХОВСКА	– Татяна Масалитинова и Дора Глинджева

ГОСПОДИН Н. - Васил Стойчев
 ГОСПОДИН Д. - Иван Тонев
 ЗАГОРЕЦКИЙ - Славчо Митев
 КНЯЗ ТУГОУХОВСКИЙ - Емил Стефанов и Соломон Аладжем
 ШЕСТ ДЪЩЕРИ - една говореща - Маргарита Карамитева
 ПЕТРУШКА - студент
 ЛАКЕИ, ТАНЦЬОРИ И ПР.

Начало на репетициите - 28 март

През месец март има 5 репетиционни точки, през месец април - 23, до 23 май - 17 репетиционни точки - всичко 45, за които трябва да доведе нещата до някакъв вид, за да се продължи през новия сезон. Изключвам времето от 1 до 15 юли, когато театърът ще гостува в Пловдив с "Лизистрата" в Античния театър. През месец юни имам ангажимент.

Художник: Георги Иванов, за музиката не е уточнено.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Чухте експозето на режисьора и предложението за разпределение, както и програмата за репетициите.

Има думата Асен Шопов.

ИЗКАЗВАНИЯ

АСЕН ШОПОВ:

Не искам да апострофирам разпределението, но вероятно от дублирането се получава така, че са ангажирани всички младежи и не ми остава физическа възможност да разполагам с човек за Слави. Един от младежите трябва да се освободи.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Миланов.

АСЕН МИЛАНОВ:

Винаги на такива съвети се е казвало, че не се знае какво ще стане, но някакви отправни точки трябва да са ясни. Но при тези големи произведения, за които казваме, че непременно трябва да се доближат до действителността, да се осъвременят, нещо ново да се направи, искам да кажа, че всяко експозе е необходимо, а страх от това, че човек може да си каже намерението или мнението, а после нещо да не се постигне или намеренията едни, а резултатът друго – това е безсмислица. Такава една класика, към която се обръщаме, никога няма да сбърка днешната дата – тя сама ще прочете класиката. А театър като нашия, който е доказал, че много правилно прочита, е разпределението. Тук е важният въпрос и пак се стига до принципния отговор. Може да се каже, че 70 на сто от изпълнението на задачата зависи от правилното разпределение, а може би и 85 на сто.

Намерението, изложено в експозето, заедно с разпределението, си отговарят и съм доволен от едно такова процедиране. Може би ще се наложи още някакво дубльорство – втори Чацкий и втори Фамосов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Юлиан Вучков.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Приемам това много добре подготвено изложение на Люцканов за тази пиеса и считам, че ще направи хубава постановка, което е в кръга не само на неговите възможности, но и на неговото амплоа. Позволявам си да му отправя една препоръка – все пак да изтегли пиесата повече към сатира, а не към чиста драма или трагедия, защото мисля, че дори една пиеса, поставена само в гамата на чистата драма или чистата трагедия, много ще натези

и ще бъде скучна. В това съм убеден, независимо, че и стихът е блестящ, и произведението е гениално, но едно сатирично решение, много модерно и много раздвижено – така си го представям, нещо, което Люцканов може да направи, защото е режисьор с много богата фантазия, с много чувство за хумор, което "Лизистрата" го доказва. Виждам пиесата с много ирония, с много парадоксален хумор вътре, с много сатира, за да се раздвижи и да не бъде скучна и тежка, защото много пъти се е проваляла.

Трябва да се пазим най-вече от резоньорството, от резоньорско поставяне на "Горе от ума". Достатъчно голям резоньор е ЧацкиЙ, в хубавия смисъл на думата, за да се пренесе цялото му резоньорство в постановката, дори и в строго характерните роли. Да не се бяга от ексцентричното, от парадоксалното, за да се получи едно равновесие за тази извисеност – духовна и пр., за която се говори за ЧацкиЙ, противопоставена на тази духовна нищета на базата на една ексцентричност, която е много силно изразена в пиесата, но трябва да се улови. Има я и във Фамосов, и в Молчалин, и в Сколозуб.

Имам две възражения към това разпределение – отнасят се до Георги Черкелов и до Сколозуб. Мисля, че Георги Черкелов не е подходящ за тази роля, въпреки че е един от ярките и значителни наши актьори. Тук виждам един по-динамичен човек, по-раздвижен, той играе голяма роля в българска постановка и нека отдъхне малко, за да не се пренесе умората му и в тази постановка. Тук виждам друг тип човек, с по-голяма острота, с по-голяма раздвиженост, нещо като Иван Кондов. Би могъл и Рачко Ябанджиев.

Не съм убеден, че Мариус Донкин е Сколозуб. Той може да играе Репетилков, но няма тази зловеща сила, която трябва да носи този образ – на Сколозуб. Смятам, че Хашъмов тук може да

бъде по-интересен като Сколозуб. Донкин е по-убедителен за Репетидов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Виолета Бахчеванова.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА:

Гледала съм пиесата на Толстоногов отдавна, за да мога да преценя какво е било. Решението на Люцканов е много интересно и ангажиращо и под съвсем друг ъгъл се разглежда въпроса за идеалите и пътя на този човек.

Разбрах, че постановката няма сроково решение на въпроса и искам да обърна внимание, че Грибоедов не всеки път се поставя, че това е класика, в която растат актьорите. В тази класика са израснали всички наши възрастни актьори, без да подценявам другите български пиеси, но класиката дава възможност за голямо художествено майсторство.

Зная, че има договорка с друга постановка, но не смятам че това ще изключи всички актьори. Не мога да си представя постановката без Юрий Ангелов, Виолета Гиндева. Също имам възражения за Сколозуб, но сложно ли е да се даде възможност на два състава да работят на тази голяма класическа пиеса. Опитът ни от малка сцена показва, че това е чудесен начин за работа и взаимоотношения. Ако съображенията са само, че сме се договорили за другата пиеса, нека се помисли по-обстойно дали е точно така и дали някои актьори няма да се представят много добре и в Грибоедов. Мисля, че режисурата се обогатява от два състава повече, отколкото един. Не виждам да е трудно за нашите колеги да се справят с тази задача и да бъдат оставени извън постановката. Ще има самостоятелна и сериозна работа и няма да се попречи в общото звучене на едно представление.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Колегите от новата постановка доказват, че може да се работи не само от 9 до 13 часа и много от репетициите колегите воцеха следобяд и вечер. Скоро не сме се срещали с такъв голям автор и затова всеки един от нас мечтае за такива роли. Юрий Ангелов играе много добре и трябва да се използва този му подем. Мисля, че той също може да бъде Чацкий.

За периода, през който ще се работи пълноценно може да се помисли да работят два състава.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Николина Лекова.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Искам да подкрепя Стефан Данаилов и Виолета Бахчеванова, а и доколкото познавам Николай Люцканов той работи с два състава. Може би е имал затруднения във връзка с друга пиеса. Няма нищо по-хубаво, когато актьорите в един театър работят, когато са в някакво творческо съревнование, създава се работна, творческа атмосфера в театъра. Важно е и това приказките да бъдат превърнати в цела, а не да говорим на събрания, че не можем, а на практика да доказваме обратното. Получават се и изненади – от актьори, от които не сме очаквали, са се представяли много добре. Да помисли Люцканов за двоен състав.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Много рядко в театъра влиза такава пиеса в стихове и то така преведена. Участвувал съм в миманса на постановката на Ма-

салитинов. Това е блестящ стих, блестящо преведено. Спомням си Масалитинов ни събираше в тази зала и ни казваше, че на български пиесата звучи по-добре, отколкото на руски. Тези негови думи после се повтаряха от всички.

В такава пиеса и при такъв стих би трябвало да има повече хора, които да шудират върху стиха, да се научата да говорят стих на сцената. Защото много рядко играем стих в Народния театър. И колкото повече хора минат през тази школа, толкова по-добре за състава и за актьорската квалификация.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Интересно и любопитно е това, което Юлиан Вучков предложи за Рачко Ябанджиев.

Друго конкретно предложение е това, че е задължително за Чацкий да има дубльор, защото такава роля рядко може да се види. Правилно е на Юрий Ангелов да се възложи тази задача.

Смятам, че всички роли могат да бъдат дублирани. Защо, например, да не се дублира София. В момента се изявяват много млади актриси и правят интересни неща – Камелия Недкова и други.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

От консултациите, които направих с Литературното бюро и с ръководителите на обществените организации, те категорично се изказаха, че трябва да се прави пиесата "Големият род" на Маргарит Минков. Трябва да я направим до 5 юни, когато започва вторият етап на прегледа и в който влиза Народният театър. Но правим я независимо от това дали ще участвуваме с нея или не в прегледа.

При разговорите се получи едно разделяне: Юрий Ангелов

е единственият актьор, който може да играе Кецо в тази пиеса, въпреки че Люцканов го искаше в "От ума си тегли". При Люцканов може да бъде заменен, но в българската пиеса може да бъде само той.

В пиесата, която предвиждаме за разпределение влизат Виолета Бахчеванова, Виолета Гиндева, Велко Кънев и други – прави се паралелно разпределение. Някои твърдят, че няма нужда от паралелни разпределения и ако Художественият съвет реши ще правим една пиеса. Люцканов трябва да каже дали ще му бъде достатъчен този период от новия сезон, за да включи Юрий Ангелов и някои други актьори като първи или втори състав. Той трябва да каже дали е съгласен.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

За да излезе на 5 кни "Големият род" Асен Шопов трябва да има голяма сцена през месец май. През това време ще работя на маса или през април с 23 репетиции. На голяма сцена ще бъде следващия сезон и тогава трябва да имам поне 35 репетиции.

Предвиждах и други хора, за да се направят два състава, но те отпадат при мен и отиват в другата пиеса. Винаги съм работил с два състава. В "Сватбата на Фигаро" работиха два състава, но работиха и самостоятелно, а това не може да стане в "От ума си тегли" – основното е бал, две трети от пиесата е постановъчна и се нуждае от присъствието на хората. Ако има по 15 репетиции на състав може.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Въпросът за това кои ще бъдат първи и кои втори състав не може да се реши сега. Трябва да приемем тази програма за "От ума си тегли", която имаме и която ще започне да се реализира.

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Някога в театъра имаше такава практика: актьор в театъра, който има голямо желание да играе роля, подаваше заявление. Тук нещата се свеждат до двама – трима човека, за които коментираме. Настоявам да се даде възможност на Юрий Ангелов, защото съм сигурен, че ще има няколко дена възможност да репетира.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Нека ни се окаже доверие с директора да решим после за състава.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Много пъти се поставя въпроса за двата състава с желанието да се работи с два състава, когато се появят интересни задачи. Люцканов е съгласен и в интерес на представлението и на него е да се подпре натоварването на Стефан Данаилов. Съгласен съм и с това, че рядко се среща един състав с пиеси като "От ума си тегли", за която ще кажа, че и аз съм я привиди я познавам – и удоволствието на хората в работата, и тежестта на режисьора.

Трябва да се отчете и това, че представлението е изключително постановъчно. – онова, което ще затрудни театъра, ще бъде моментът на сцената и илюзия са тези двадесет репетиции, за да стане представлението.

Конкретно за Юрий Ангелов – нямам нищо против да се публикуват двамата изпълнители и бих дал възможност за два дни в седмицата свободни от репетиции през месец април. През месец май трябва да се репетира тотално.

По разпределението – смята, че Люцканов си има съображе-

ния по състава за едно покритие на пиесата. Лично бих използвал Чапразов.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Би могло да се помисли за Николай Никалоев в ролята на Репетилков.

ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Преминаваме към обсъждане на пиесата "Големият род" от Маргарит Минков. Веднъж този автор беше обсъждан в театъра с "Вавилонската кула" и въпреки че в Художествения съвет имаше доста категорични защитници на тази пиеса тя не се възприе.

Това е пиеса, която заслужава внимание и може да се реализира на наша сцена. Авторът заслужава поощрение, не е дебютант и проявите му досега в театъра показват, че можем да имаме в бъдеще сериозен писател в българската драматургия.

Основният въпрос за мен се свеждаше до една метаморфоза на главния герой Лазар и проблема около него. Има неща, които могат лесно да се поправят, но има и такива, за които трябва режисьорът да се намеси.

С тази пиеса беше ангажиран Енчо Халачев и по негови изисквания Литературното бюро и авторът работиха четири месеца. Енчо Халачев беше зает до 2 март в друг театър, ~~от който а вист~~ ~~отчая сирелиората на "Светобла на Фитере"~~. Но Енчо Халачев се разболя заминава за Хисаря, след което ще продължи лечението си. Пред мен той изяви недоволство от начина, по който са направени поправките, които е искал. Но достатъчно основание е неговото здраве, за да се откаже и приемам отклоняването му от тази пиеса. Той каза, че решението му е окончателно и сега се налага да потърсим друг режисьор за тази пиеса.

Пиесата беше размножена и раздадена на Членовете на Художествения съвет. Лично на мен вкарването на Милев не ме удовлетворява и съм против това. Смятам, че началният вариант е по-приемлив. Трябва да видим какво могат авторът и Литературното бюро да поправят от текста и не смятам, че трябва да се откажем от тази пиеса. В Репертоарния съвет на ДО "Театър" е имало забележки по пиесата. От представлението ~~на Ст. Загорския театър~~ ^{на Ст. Загорския театър} някои хора също не са останали удовлетворени. Владимир Каракашев ми каза някои конкретни неща, по които има сериозни основания и които трябва да вземем под внимание.

Заявих, че режисьор откън не можем да търсим. Асен Шопов познава пиесата и е работил с автора. Предлагам на Художествения съвет следното

Р Е Ш Е Н И Е :

1. Ако пиесата се приеме от Художествения съвет да се възложи подготовката ^и на Асен Шопов.

2. Пиесата да бъде готова до 5 юни, когато започва втория етап на прегледа на българската драма, в който Народният театър ще участва.

Не мога сега да посоча кои две пиеси ще участват на прегледа ^{това} е въпрос на резултати. Но след като се ангажираме с тази постановка трябва да я направим до 5 юни, за да бъде готова за втория етап на прегледа, въпреки че не знаем с какво ще участвуваме.

Предлагам Художественият съвет да обсъди трябва или не да се поставя тази пиеса и с кой режисьор, както и сроковете.

Има думата Юлиан Вучков.

ИЗКАЗВАНИЯ

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Искам да приветствувам насочването на театъра към този млад автор. "Вавилонската кула" беше обсъждана тук доста обстойно и аз бях от малкото хора, които я защитиха, като направих сериозни предложения за поправки и останах изненадан от нейното рязко отхвърляне. В нея имаше блясък, талант, сила, хрумвания. Тя пропадна, защото не влезе в такъв театър, където да се предявят изисквания към нея. Авторът не приема никакви бележки, дори когато е очевидно, че трябва да ги приеме, а от това пиесата му нищо не спечели.

Отнасям се много положително към този автор – талантлив и перспективен е. В лични разговори с директора на театъра съм казвал, че не трябва тук да се поставят само автори на възраст, а да се въведат автори от средното и от младото поколение.

Но трябва веднага да заявя, че в този си вид пиесата не може да започне работа. Все още има сериозни недостатъци и не е завършена.

Да започнем от хубавото – написана е много сърчно, един диалог, който се лее, с много чувство за хумор, преодоляно е онова многословие, което имаше в "Книга за царете", въпреки че тя е по-дълбока от тази пиеса, но имаше такова многословие и задръстване на текста, такава обяснителност и повествователност, че на човек, въпреки многото качества, му дояваше и затова никъде не се получи динамично представление от тези три – четири постановки, които съм гледал.

Тук има гъстота на репликата, ударност, реплики от по две или една дума – един диалог, който стреля, гледа се с интерес, пиесата е шивка и занимателна и с много чувство за хумор.

Така оценявам тези положителни качества на автора. Но заедно с това имам към пиесата много бележки, които са от художествено естество.

Първо, в рамките на диалога има редица места в първата и втората част, където той твърде много евтинее и буквално отива към махленските и клюкарските информации. Това е очевидно и не можете да ме убедите в обратното. Това се почувствува много и в старозагорската постановка, където Стоянов е свършил хубава работа, в постановката имаше и добри неща, имаше добри актьорски изяви, които са и режисьорска сполука, но на места ми беше неудобно да слушам тези клюкарски и махленски интонации, които много натежават, правят пиесата да простее, да евтинее. Дойде ми до гуша от така наречената репликова драматургия – всеки влиза и си дърдори каквото му дойде на ума. Не цялата пиеса е такава, но има доста сцени и епизоди, в които се среща това нещо.

Това е много лесно, а по-трудното в драматургията е да се навъртят репликите около спиралата на една основно изведена идея, отколкото да се хвърля реплика до реплика.

По-добрата част са групата селяни, които коментират на автобусната спирка – те са по-органични, по-плътни. А на втория план е такава евтиния. Самото еснафство е евтино и трябва да покажем неговото поевтиняване. Но авторът трябва да се диференцира от своите герои еснафи, а не по еснафски начин да показва еснафското.

Считам, че има махленски сцени. Също много несръчно е вързан първият план на пиесата с неговата доста груба фактура, доста битовистична на места, с основния, със символния план. Цялата тази история с Цвета е смехотворна и това е такава буффория, че режисьорът трябва да зачерква и да изхвърли тази Цвета.

За другите герои – Слави и момичето – това не е за приказване, това е такава самодейност и е несъстоятелно, нелепо като концепция и като въвеждане на героите, че трябва веднага да се зачертаят, защото не виждам как ще ги изведем. А този Милев ми напомня не на лоши пиеси след Девети септември, а на следдеветосептемврийска къдрава антена. Така едно време се изобличаваха злодеите. Историк съм на българската драма, имам два тома и помня всички пиеси.

Всичко това е много евтино, няма оправдание, няма функционалност, няма и какво да се каже с тези герои.

Гледам сега "Сватбата на Фигаро" – и там има реплики, но са чудесни, блестящи. Бих желал сега да има повече характер в нашата драматургия, изведени образи и идеи, а не всеки да излезе и да си хвърли репликата от името на автора – къде по-остроумно, къде не.

В пиесата "Табакера 18 карата" също имаше такива лакардии – между граждани и селяни, засегнати от миграцията.

Съзнателно заострям нещата, за да се видят тези слабости, а не да ги видим, когато пиесата се качи на сцената.

В интерес на истината трябва да кажа, че този вариант е по-добър от обсъждания в Репертоарния съвет. Там идваше директорът, засегнат от статията – лакиран, полиран, имаше доста текст. Тук се е освободил от директора, но е вкарал Милев.

Мисля, че тази пиеса може да се постави, ако се очисти от тези неща, които не са малко, да се извиси тази стрелба срещу еснафщината и да няма в редица сцени усещането, че по еснафски начин и с малко еснафски средства, евтини и недостатъчно изискани, атакуваме еснафския морал, особено що се отнася горе до семейството, жената, Лазар, който също е бутафория, без никаква

мотивация. Станиславски е казал: "В злодея търси позитивните неща". Ние няма сега да оправдаваме автора, а да му дадем възможност за психологическа аргументация, за лека защита. Той от първия момент още, като някакъв селски злодей, се е разпасал и мен не ми е интересно да го слушам – всички реплики нататък повтарят първоначалното ми впечатление от него, няма никаква изненада. Трябва да се научат нашите автори, че злото стана похитро, не е толкова натрапчиво, не е толкова декларативно и да се пъчи като кукуряк на припек. Злото стана по-сложно, затова стана и по-трудно да се бори човек с него. Героите са си поставили отпред по една визитна картичка и след първите пет минути са вече изчерпани. А в изкуството трябва да има изненада и това е сериозното изкуство.

Смятам, че трябва да се извърши сериозна работа, а и не е необходимо до прегледа да стане, тъй като има и други български пиеси.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Харесвам и трите пиеси на Маргарит Минков, с особен възторг съм се отнасяла към "Книга за царете". Много силно впечатление ми направи и "Вавилонската кула" и яростно я защитавах в Художествения съвет. Считам, че това произведение не намери на наша сцена онази достойна реализация о откривателска стойност, която съществува в стилистиката, в самата структура на драматургията, безкрайно театрална, която предлага Маргарит Минков.

В случая се сблъскваме с нещо, което е доста по-сложно. Това е първата съвременна пиеса на този много талантлив автор, с доста сложен жанр, драматическа сатира, който съдържа и момен-

та на пародията на една библейска притча за бедния Лазар, една притча, взета в нейната взривена същност обратна, с една народопсихология на селянина. Това, което показва старозагорската постановка, е, че пиесата е с централен герой един колективен образ населяните, които са на спирката и по-точно Йорго, Станчо и Михал. Заедно с жените тази тройка дава една невероятно земна основа на рода, който в перипетията на интригата, в която строи авторът пиесата си, принудителното социално бездействие – чакането на един автобус – показват огромната дистанция, която е изминал човешкият род, българският селянин, в тези години на революцията, т. е. онази социална активност, която блика от тези хора. Това е имунната сила на рода срещу редица негативни явления в нравите и бита ни.

Специфична откривателска чисто маргаритминковска история е съжителството на двата пласта в пиесата: метафората или символа и конкретния реален план. Това е много трудно за търсене и за реализация на сцената. Но образите на Петра и Цвета като категории, т. е. на една родова или историческа памет, и на Цвета като една материализирана човешка съвест, според мен колективна, в съчетание с всички останали, които също са категории – не само битовия характер, реализиран в една конфликтна ситуация, е нещото, което носи дори един откривателски дух, една нова посока, в която тръгва Маргарит Минков, отстоявайки своя почерк и свое "аз" в нашата литература.

Това, което ме подкупва като тема в пиесата е онази конфликтна ситуация, свързана с една изгоряла воденица. Тя не е в основата на сюжета. Спирането на автобуса е първото събитие, което тласка нещата нататък. Но тази конфликтна ситуация дава възможността, когато се събере този род, да възстанови една ис-

тина и да излезе с една социална активност от ситуацията, да излезе с плюс, да излезе със сила и мобилизация от това нещо.

Пиесата е математически доста добре построена и вариантите, които се работиха в театъра, лично аз, защитавайки тези неща, които тръгнахме да реализираме в един такъв вариант, искам да кажа, че в момента ми е трудно да се откажа от такъв пасаж като финалния конфликт между Лазар и Михал по повод спирането на автобуса. Не е въпросът в спирането на автобуса, а в това, че вътре е баджанакът с ордена, т. е. в него хората материализират една своя вяра, че един идеал е възможен да съществува в действителността по много силен и действащ субективно начин.

Това, което се изгради в линията на този вариант за баджанака, неприсъстващ в действието, е: ти посетна не на автобуса, а на баджанака ми с ордена, а аз вярвам на него, защото е добър човек, и децата му са добри, посягайки на него ти посяташ на диланкиното момче, а без него аз съм нищо, нищо не ми остава освен да те цапна с тази лопата.

Като реплика това на мен ми действа невероятно силно и нещо, от което не мога да се откажа.

В тази посока на мисли това, което се постигна като завършване на сюжетната тема на Душанка, която е една от последните, посетила воденицата и цялата тази история с доразкриване на истината на миналото, е нещо, което също обогатява текста.

При всички случаи предпочитам конфликта Ива - Лазар в този вариант. Тук е по-значим от първата редакция и ненапразно е била извършаната работа от автора, който добронамерено се водеше от изискванията на театъра. Той не упорства по отношение на забележките.

Голяма е реакцията на публиката на представленията в Стара Загора. Има нещо привлекателно и интересно като задача в

пиесата, не намирам, че има нещо махленско, силно и талантливо е като театър, като решение, което предлага този драматург. Вярвам в пиесата, която се защитава от седем театъра в страната, едно налагане на практиците на театъра, които доверчиво се отнасят и защитават това произведение, за да има щастлива съдба на българска сцена.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Георги Гайтаников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ:

Много харесах пиесата и мисля, че не всеки ден човек може да прочете такава съвременна българска пиеса. Но това не значи, че не се солидаризирам с част от бележките, които Юлиан Вучков направи, но мисля, че те не са в такава степен и така тотално не обхващат пиесата, за да бъде това причина тя да се отхвърли от нашия театър. Точно обратното – мисля, че това може само да провокира режисьора и участниците в пиесата да се опитат да коригират тези недостатъци. Някои от тях са въпрос на гледна точка, режисьорски и актьорски усет. Ще бъде загуба за театъра, ако тази пиеса не попадне в репертоара на театъра.

Чел съм доста български пиеси, но такава не съм чел като начален вариант и първо предложение в театъра – много силна, народностна по същество и дълбочина. Има, разбира се, някои неща от втория план, които трябва да се пишнат, но за такъв опитен режисьор това няма да бъде проблем да коригира, съкрати или измени нещо. Аз съм за това пиесата да бъде поставена в Народния театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Крум Табаков.

КРУМ ТАБАКОВ:

При прочитането на пиесата толкова ме привлече, че отидох да видя реализацията в Стара Загора, която е далеч под това, което нашият театър би реализирал, тъй като там нещата са доста олекчени и нестилизирани, но въпреки това въздействието ѝ върху публиката беше забележително.

Това, което каза Юлиан Вучков, е правилно, но той като блестящ оратор и с артистичен заряд хиперболизира. Вярно е, че има и много евтини реплики, но факта, че е работил четири месеца с Литературното бюро, а и с Асен Шопов има творческа връзка, разбират се и няма да конфликуват, а ще си сътрудничат, то тези неща, които са въпрос на стилистика, биха могли много бързо да ги разрешат.

Ценното в тази пиеса е един колективен образ на народа. Получава се един конфликт в дълбочина, а не в ситуация. Това е ценно и не би трябвало да се изпуска.

Мисля, че е важно за престижа на нашия театър да влезе пиеса от един млад автор, който предявява други претенции към драматургията и театъра, може да прибави разнообразна гама в нашия репертоар.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Подкрепям влизането на тази пиеса в театъра — първия вариант. Но това не означава, че не трябва да се обърне внимание на казаното от Юлиан Вучков, тъй като то предизвиква у него такава реакция. Това трябва да се има пред вид от режисьора и Литературното бюро. Но мисля, че въпросът е принципен: колко благородно, красиво и умно ще постъпи един такъв голям театър като

Народния, ако изяви един изключително даровит човек. Според мен, "Вавилонската кула" е едно интересно произведение, също и "Книга за царете". Но най-важното е, че това е автор, в който има проекция, който ще се развива, във всичките му пиеси има театър, има какво режисьора да прави и какви думи артистите да казват. Хубаво е, че Народният театър ще отвори вратите си за един човек, който тепърва ще напише големи и сериозни произведения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Много силно впечатление ми направи тази пиеса, особено тези хора от селото, народни хора. Моят живот премина сред тези хора в началото и добре ги познавам. Останах приятно изненадан, че много вярно и правилно е напишано всичко. И както се подчерта това е един перспективен автор, който на всяка цена трябва да влезе в театъра. В пиесата има прекрасни образи и ще стане чудесно представление с тези попълнения, които имаме.

Литературното бюро и режисьорът биха могли да оправят всички тези слабости.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николай Николаев.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ:

Пиесата трябва да влезе в репертоара на театъра, защото е написана от един кадърен млад и перспективен човек. Но заедно с това споделям голяма част от съображенията, които Юлиан Вучков изложи за пиесата, защото познавам неговия нх да намира как точно трябва да каже това, което го смущава. Споделям опасенията му, които и у мен се породиха при четенето на тази пиеса.

Според мен, пиесата трябва да се доработи – сега Асен

Шопов с автора, тъй като това е и Шопова пиеса – душевността на Асен Шопов най-добре пасва вътре в тази пиеса. Но съм притеснен в този срок от два месеца или три месеца тази чудесна пиеса няма да може да се направи. Защо не я подготвим за откриване на новия театрален сезон, тъй като за прегледа имаме други хубави пиеси. По този начин ще облекчим работата на Люцканов, ще има и два състава при него.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Аз също не отхвърлям пиесата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Виолета Гиндева.

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

Приветствувам решението на ръководството на театъра да се ориентира към тази пиеса и да я предложи на Художествения съвет. Предполагам, че няма актьор, който да не е във възторг след прочитането на пиесата, защото интуитивно дори той ще усети ценността и истинността на персонажите, на ситуацияите в нея.

Познавам автора отдавна, действително е много талантлив човек и хубавото е, че ще привлечем към театъра един перспективен автор и стига са ни обвинявали, че сме си прогонили всички автори и сега нямаме оригинална драматургия, а правим драматизации. Мисля, че с привличането на този автор ще опровергаем тези слухове.

В изказването на Юлиан Вучков има истина, но смятам, че тези недостатъци, които той изтъкна, могат да се оправят от режисьора и от страна на актьорите. Това са поправими неща в процеса на работата и ще се коригират много безболезнено и точно.

Не е от значение с коя пиеса ще отидем на прегледа, но е особено важно да излезем с тази пиеса в рамките на прегледа.

Това е единствената ни оригинална драматургия, другите ни постановки са драматизации.

Мисля, че това е и във възможностите на Асен Шопов. Ние видяхме как се справи той с драматизацията и реализацията на едно сложно произведение като "Нощем с белите коне". Освен това знаем, че той има творчески диалог с автора и смятам, че няма да има проблеми относно реализацията. Мисля, че на 5 юни можем да излезем с пиесата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Радвам се на реакцията на колегите при обсъждането на пиесата. Във възторг съм от пиесата, която четох един от първите.

Спомням си, че Юлиан Вучков много темпераментно защитаваше "Вавилонската кула", която, според мен, не беше хубава.

Много често виждах Минков в театъра, което говори за неговата амбиция и че отговаря на подадената от театъра ръка. Виждам съм го с часове да чака Енчо Халачев. А това, което четем, е част и от изискванията на Енчо Халачев. Авторът е готов за сътрудничество.

Трябва да се има пред вид и това, че предстои чествуване четиредестгодишнината от Девети септември и не можем да играем пиесата на 20 септември. Едва ли също така столичен театър може да се похвали с три неща за сезон като тези, независимо кое от тях ще отиде на прегледа. Това е политически и демонстративен момент на нашия театър и това не бива да се изпуска. Отложим ли отново половината състав ще бъде свободен и няма да има готовност за друга пиеса. А и не всеки ден срещаме подобна

пиеси. Предлагам да се приеме от сърце тази инициатива на ръководството на театъра.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Ще се разгранича малко от това общо екзалтирано настроение около тази пиеса. Струва ми се, че ние малко прибързано и емоционално гледаме на този въпрос – имам пред вид участието си в театъра. След като има две постановки на Йордан Радичков и се появява тази пиеса, колкото и да оценявам тази пиеса като майсторски написана, не мога да бъда екзалтиран по отношение на този автор.

Сравнявайки това как се владее метафората при единия и другия автор едно е да слушаш Радичков, друго е Маргарит Минков – нещата натежават на страната на Радичков.

По въпроса за сроковете – вкарвайки двете пиеси ще забавим работата по "От ума си тегли".

Не зная какво ще спечелим с тези три пиеси, ако погледнем на прегледа като на една кампанийна задача и да покажем с тези пиеси колко сме патриоти. Може би ще бъдем похвалени, ако за следващия сезон направим две български постановки.

Освен това ми се струва, че ние сме театърът с най-много български пиеси в репертоара.

Доста пиеси изиграхме, в които стоим и говорим, без да се извършва нещо, омръзва това непрекъснато дърдорене, което изморява. Това повече не ме вълнува и не ме интересува. Нека се помисли повече.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Това, което Велко Кънев каза по един принципен въпрос, е важно. Театърът беше изправен пред определена ситуация по стечение на обстоятелствата, във връзка с което и аз съм изправен пред известна ситуация, че днес се поставя въпроса за постановка на тази пиеса. Ако не съществуваше този принципен въпрос, който ме засяга и интересува, категорично бих се отказал да участвувам в подобен разговор по причина, че рискувам да си навлека убеждението за всеядност – човек, който е готов на всички ходове в театъра, които могат да имат различни тълкувания.

За какво става дума, доколкото обсъждаме все още приемането на пиесата и се обстрахирам от момента постановка, от възлагането на задачата на съответния режисьор, доколкото сега приемаме заглавието?

Не мога да намеря допирната точка в две крайни оценки – в никакъв случай не мисля, че това е шедьовър или завършено и съвършено произведение, нито че е такава пиеса, която е написана по всички правила на изискванията и за която не можеш да кажеш нищо или да кажеш, че е обикновена, средна, но добре написана пиеса. Очевидно това е произведение, към което могат да се проявят редица изисквания, може да се зачеркне много. Не случайно един театър я реализира без един от персонажа – Колев, основателни са редица бележки, които могат да се направят в една или друга посока по отношение на завършеността и по-добрия подход и завършено звучение на пиесата. Но как да се приемат двете крайни оценки?

Вярно е това, което Юлиан Вучков каза, че той е един от хората, които са оценили появата на този млад драматург и който е защитава името на Маргарит Минков с отношението си към едната

пиеса, независимо от бележките към другата и т. н., но се получава една крайна вохваща реакция, която също е необяснима и несъвместима и когато се конкретизира дефинитивно не мога да я възприема. Не мога да се съглася с такова непроникване в пиесата и свеждането ѝ до махленщина и до опростачване. Може би има нещо в езиково отношение, което да подразни, но това говори за факта, че съм прочел пиесата и не съм го видял, не съм го усетил. Получава се едно натрапване към несъвършенствата на едно произведение, което поставя под съмнение като как тази пиеса, за която се казва толкова приказки, ще се поставя в Народния театър.

Нямам желание и не бих искал да спорим войнствуюащо, противопоставяйки се. За поставените^И по такъв начин предявените бележки към пиесата също бих казал: "Между нас да си остане". Нека не коментираме по този начин, защото ще предизвикаме смях сред някои сфери, защото така не може да се говори.

Каза се, че Маргарит Минков е човек, който не приема никакви бележки. Пиесата се преработи, че се появи и нов герой, което показва, че той понася бележки и е с комплекси дали ще го приемат в качеството на драматург или не. А този човек с нищо друго не живее освен с писането, с желанието да направи пиеса. Той е написал, и се играят, те са несъвършени, но не чак толкова несъвършени, колкото са били всичките пиеси, които сме изиграли, несъвършени.

Започнал съм с всички автори подред: и Джагаров, и Славчо Чернишев, и Лозан Стрелков, и Димитър Димов, и кой ли не. И във всичките пиеси сме ги отглеждали, а за този решето трябва да стане такова, че да не може да мине.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Ние не сме отхвърлили пиесата...

АСЕН ШОПОВ:

Възразявам начина, по който се процедира.

Запознах се с пиесата, непознавайки автора, а с него се запознах в процеса на репетициите.

Прегледът на българската драма е за да се родят пиеси, които не могат да се родят – това ми се говори наляво и надясно, или трябва да се прояви грижа, стимул, интерес. Не трябва да се свежда тази пиеса до махленщина. Тази пиеса е духовна пиеса, тя е с нещо нежна... На този човек му се зарадвах, защото в тази пиеса той е добър, за разлика от другите му две пиеси, където беше хаплив, заради която хапливост провалихме втората му пиеса. А когато му се появи третата пиеса, видях, че той е добър човек, добър по отношение на самочувствието и самосъзнанието за род, за националност, за дух...

Тази пиеса е костелив орех – и с недоработеността си във втората част /говоря за първия вариант на пиесата/, но може да се получи нещо много неприятно: театърът си е позволил един погрешен ход, че преди да приеме пиесата на ниво Литературно бюро и да каже на автора приема или не пиесата, вече се е ангажирал и с режисьор. Но тази си работа най-малко свързвам с прегледа. Не съм съгласен с това, че Радичков ще бъде единица мярка за новопоявилия се автор по отношение на малко самочувствие.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Маргарит Минков не е гонен автор, той се играе масово...

АСЕН ШОПОВ:

Тази пиеса е в репертоарите на шест театъра в страната. Това вече ни кара да поставим въпроса: защо?

Ако трябва с две думи да кажа какво аз мисля, че има в тази пиеса – вътре има един изключително сериозен конфликт на

тема самосъзнанието ни по отношение на това ще имаме ли имунни сили, за да преодоляваме атаките на склонността ни да се приспособяваме към всеки нов момент от живота, който ни ерозира и атакува с тази необходимост и тенденция да се приспособяваме.

В пиесата има това, че през 1944 година ние разоряхме всички синури, а през 1984 година се мъчим да се ограждаме. И онова, което направихме де факто като система, вътре в психологията все още се борим да го направим.

Останалите сцени с Цвета, с баба Петра, които са въпрос на стилистика и форма в драматургията, това наистина са неща, които могат да се оглеждат.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има историзъм и народът присъствува, не го оставяй на улицата...

АСЕН ШОПОВ:

Историзмът е вътре, след като главният образ в пиесата е колективният образ на понятието род.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Бях посъветван да не се занимавам с тази пиеса, тъй като имаме две пиеси за прегледа. Но след прочитането на първия вариант на пиесата тя ми хареса, ~~_____~~
Разчитам, че в този театър има режисьори и актьори, които извънредно много допринасят за направянето на една пиеса и тогава, когато има недостатъци. Помолих Литературното бюро да се заеме с тази работа и да се потърси режисьор.

Юлиан Вучков не отрече пиесата, забележките му се отнасяха до втората част, за която трябва да се потрудим да направим по-добре нещата. Трябва да защитим и автора и се радвам, че Асен Шопов има желание за тази работа. Мен ме подкупи

това неизкоренимо и вечно в този народ. Друг е въпросът, че ще трябва да се внимава с дозировката.

Искам първо да знам има ли някой от Художествения съвет, който да е против тази пиеса да бъде поставена в нашия театър? Няма против.

АСЕН МИЛАНОВ:

Никой не е против, но във втората част конкретно трябва да се обясни, защото там има някои неточности.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Вторият ми въпрос е съгласни ли са членовете на Художествения съвет да се възложи на Асен Шопов тази постановка?

При това положение, че всички са съгласни, ще се срещнем с Люцканов и Шопов и ще поговорим допълнително в посоката на този разговор, за да поставим най-добре програмата на театъра до края на сезона и началото на следващия сезон. Също по работата на актьорската трупa и след премиерата на "Сватбата на Фигаро" ще трябва да продължим с добро темпо, за да се справим и с тази задача.

Ние ще свършим полезна работа, ако с един такъв автор, който е перспективен, реализираме пиесата. Лично ми е казано от др. Тодор Живков, че не трябва да правим експерименти с неизвестни автори и пиеси. След като дадена пиеса се постави на няколко места и се окаже, че тя има качества, да я направим на национално ниво — това е във възможностите на трупата и режисьорите ни. В състояние сме да докажем и по време на прегледа на българската драма, че Народният театър наистина стои на високо ниво.

ПО ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Другари,

Организационният комитет и режисьорът са поставени в голямо затруднение – Георги Георгиев-Гец, който беше определен за гусларя, отказа своето участие. Това е началото на нашето представление и утре има репетиция.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Важно е да има един човек, който да научи текста. Той трябва да бъде народен тип гъдулар, с хумор.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Смятам, че този въпрос ще се разреши.

З А К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Поради изчерпване на дневния ред закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 19.00 часа/

Стенографф:

/Р. Райчев/

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/